

Зоран Петровски, директор на Музејот на современа уметност

Од меното умирање не значи ништо

Најбогата колекција на ликовни дела на поширокиот балкански регион

ГОРДАНА БЛАЖЕВСКА

Музејот на современа уметност оваа година слави 35 години од своето постоење. По тој повод музејот на ист начин на кој е и формиран, по пат на солидарност, ќе спроведе јавна солидарна акција за собирање средства за неговиот опстанок. Во 1964 година кога Музејот беше формиран, во него се најдоа сите познати уметнички слики кои градот ги доби како подарок од многу земји, а кои денеска ја сочинуваат меѓународната колекција со која се гордее Музејот. Зоран Петровски, директорот на Музејот на современа уметност кој е вработен од 1980 година и шест години е на чело на Музејот зборува за работата, плановите...

Оваа година Министерството за култура значително ги намали средствата за културата. Како се снаоѓате и што сè преземате за да ги реализирате тековните активности запитани со годишните програми?

Официјално писмено известувања за тоа што ќе се финансира сè уште немаме добиено. Меѓутоа некои умени навестувања има за програмите кои ќе бидат реализирани. Ние реализираме една изложба. Тоа е дел од еден зафат кој се влече веќе пет години и конечно оваа година го реализираме. Тоа е ретроспективната изложба на Ордан Пеглевски, која се отвори во Загреб и треба на есен да се отвори кај нас. Тоа е единички проект помеѓу Хрватска и Македонија односно Музејот на современата уметност и Кловиќевите двори во Загреб. Тоа е еден крупен зафат, односно еден од двата најкрупни проекти кои треба да се реализираат оваа година. Вториот голем проект е да го издадеме Каталогот кој ќе ги содржи делата на нашата богата меѓународна колекција. Каталогот недостасува повеќе од десет години во овој музеј и ние исто толку се обидуваме да го реализираме. Оваа година навидум на позитивен став од страна на Министерството и конечно се надеваме дека ќе се реализира. На есен е ретроспективната изложба на Стефан Маневски, скулптор, покојниот декан на Факултетот за ликовна уметност. Реализирањето на некои планирани работи пропаднаа со почетокот на војната.

Што содржи меѓународната колекцијата?

Купувањата колекција содржи над 4600 дела. Околу половина се дела од меѓународна колекција, и другиот дел од националната колекција. Меѓународната колекција содржи многу познати дела од светски познати автори меѓу кои Пикасо. Националната колекција ја претставува уметноста во нејзиниот развој во 20 век. Со години назад планираме да издадеме Каталогот кој треба да го прикаже тоа богатство. Каталогот треба да ја презентира не само оваа институција, туку и оваа земја. Во поширокиот балкански регион нема воопшто музеи со вакви колекции. Нашата мала земја располага со една ваква богата меѓународна колекција и тоа треба да се покаже, да се фалиме со тоа. За тоа ни е потребен еден репрезентативен Каталог по постоечките стандарди.

Покрај изложбена дејност кои други активности се одвиваат во Музејот?

Покрај изложбената имаме и филмска дејност, вршаме пројекции на познати светски и домашни филмови, а развиена е и издавачката дејност.

Списанието, "Толомото стакло" е единственото списание за ликовна уметност во Македонија кој го издава Музејот.

Од едницата "Шејтајм" имаме издадено три книги. Планираме да започнеме со издавање книги на собрани текстови на наши критичари. Со книгата на Владислав Баршиќ ќе започнеме една нова едница со ликовната критика.

Во Музејот се спроведува и едукатив-

“
Со книгата на Владислав Баршиќ ќе започнеме едница на ликовна критика
”

гаш огромна така да таа реализација која треба да уследи после планирање и која што следува многу отежнато и нередовно, создава огромни проблеми, во смисла на цврста поставеност и вредност која што таа култура треба да ја зрачи со себе. Целта на оваа институција како и на сите уметници е да бидат презентирани во јавноста, да бидат видени или слушнати. На одреден начин уметниците вршат влијание на средината преку своите дела. Доколку заштитените програми плански не се реализираат, значи каде што е изгубен ритамот ритамот на реализација на проектите со кои се изградува публиката бидејќи таа треба да се создаде, да се изгради. Не може со еден чин, инцидентно да создадете публика, во тој случај нема повратен ефект. Секој во својата област треба да гради публика на различни начини. Меѓутоа пред се треба да постои редовност во извршувањето на своите програми. Доколку ја нема редовноста во извршувањето на програмите тогаш се губи публиката. Така да и она што го вложуваме како институција, државната и уметничките, секојдневно со

на програма наменета за деца од предшколска и школска возраст во која за одреден период децата се запознаваат со уметноста, работат и сликаат. Ова е начин да се приближи уметноста и музејот како институција до децата, сликарството, скулптурата, керамиката.

Како се рефлектира рестриктивниот буџет врз работата на Музејот?

Во системот на финансирање во оваа држава во структурата на формирање на буџетот на културата, на одржување на зградите е речиси непостоечки. Зборуваме за една структура во која е сместена културата многу години. Програмите се планираат, меѓутоа, разликата меѓу планираното и реализираното е секо-

од делата на колекцијата.
Минатата година просторот во Музејот го отстапите за свадба. Дали мислите дека таквот начин на работа треба да влезе во вашите програмски определби за прибирање на дополнителни средства или пак имате други замисли?
Свадбата направил меѓународно со Музејот да се занимаваат околу два месеца. Она што најмногу ми пречееше беше лажниот морал од типот дека тоа е храм на уметноста. Истите тие што морализираа на страниците каде пишуваша за свадбата објавуваа реклами за hot line картички. Храм на уметноста, точно! Но кога ќе го видите дека тој храм пропаѓа секојдневно се прашувате што треба да преземете. Дали да останете оваа куќа по секоја цена или полета да умира. Отмено умирање не значи ништо!

своето творештво во производството на уметнички дела со годишните програми што ги реализираме често се случува да бидатне би рекол залудни, во често не го постигнуваат посакуваниот ефект.

Како се снаоѓате да работите во услови на ускурателни финансиски средства?

Настојуваме да изнајдеме начини да дојдеме до дополнителни средства кои пред се ќе ни послужат за тековното одржување на зградата на Музејот. Просторот го издаваме за разни намени. Располага со голема површина која тешко се одржува. Изложбениот простор е 3.000 м² а површината на Музејот е 5.000 м² а тоа претставува голема површина. Музејот го е заслужен за прв директор на Музејот и е заслужен за прв директор на колекцијата. Книгата ќе ги содржи неговите сокавања за тоа како се создаваат Музејот.

Настојуваме да изнајдеме начини да дојдеме до дополнителни средства кои пред се ќе ни послужат за тековното одржување на зградата на Музејот. Просторот го издаваме за разни намени. Располага со голема површина која тешко се одржува. Изложбениот простор е 3.000 м² а површината на Музејот е 5.000 м² а тоа претставува голема површина. Музејот го е заслужен за прв директор на Музејот и е заслужен за прв директор на колекцијата. Книгата ќе ги содржи неговите сокавања за тоа како се создаваат Музејот.

“
Тревнатата површина околу Музејот ќе ја уреди-
ме за тениски
игралници
”

значи не е нешто адаптирано.
Некои проекти, како што е изложбата на Милчо Манчевски ја реализираме по пат на спонзорство. Сè потешко се наоѓаат спонзори заради тешката состојба во општеството и во економијата.

Сè повеќе културните институции активно соработуваат, односно побаруваат финансиски средства од странски фондации. Дали Музејот побарува средства од некои фондации?

Тука е програмата Фаре, постојат и други странски фондации во Македонија и надвор. Меѓутоа кога станува збор за одржување на зградата речиси е невозможно да се добијат средства. Средствата кои се добиваат од овие фондации се исклучиво само за уметничките активности, додека за тековното одржување треба да побариме други извори.

Тешкотни во чување на делата нема, туку во нивното изложување. Откако ќе се решат проблемите со зградата и покривот кој протекува, дури тогаш ќе можат да се постават делата. Понатаму треба да се постават климат уреди. Околу 6-7 години делата ги чуваме во депозита. Она што оваа година имаме реализирано е изложба од постојана поставка во Музејот

од делата на колекцијата.
Минатата година просторот во Музејот го отстапите за свадба. Дали мислите дека таквот начин на работа треба да влезе во вашите програмски определби за прибирање на дополнителни средства или пак имате други замисли?

Свадбата направил меѓународно со Музејот да се занимаваат околу два месеца. Она што најмногу ми пречееше беше лажниот морал од типот дека тоа е храм на уметноста. Истите тие што морализираа на страниците каде пишуваша за свадбата објавуваа реклами за hot line картички. Храм на уметноста, точно! Но кога ќе го видите дека тој храм пропаѓа секојдневно се прашувате што треба да преземете. Дали да останете оваа куќа по секоја цена или полета да умира. Отмено умирање не значи ништо!

Јас имам една идеја, која сакам да се реализира. Просторот околу Музејот е огромна површина која според урбанистичкиот план не е дефинирана, не е влезена во урбанистичкиот план. Ние планираме тоа тревна површина да ја уредиме во еден дополнителен простор како на пример тениски терени, отворени спелени за разни културни содржини. Од една страна би добиле дополнителен извор на средства, а од друга страна во однос на публиката ќе го заживееме овој простор.

Оваа година Музејот слави 35 години. На кој начин ќе го прославите?

Нема да биде ништо спектакуларно. Повторно ќе ја активираме идејата, која поради војната не можевме да ја реализираме а тоа е една масовна јавна акција на прибирање на средства за Музејот. Една силна меѓумасова кампања, со организирање на приредби и разни културни манифестации. Во рамките на поставата на убијелите ќе ја издадеме книгата од д-р Борис Петковски кој е прв директор на Музејот и е заслужен за прв директор на колекцијата. Книгата ќе ги содржи неговите сокавања за тоа како се создаваат Музејот.